

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA İLĞİ ALANLARI (Çanakkale Örneği)*

Hulusi Geçgel^{1*}, Ferah Burgul²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

²Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı

Özet

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanları ile okuma ilgi alanlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre dağılımını belirlemektir. Araştırma, nicel veri analizine dayalı araştırma sorularını incelemeye yönelik yapılmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin demografik bilgilerini ve okuma ilgi alanlarını belirlemeye yönelik Okuma İlgi Alanını Belirleme Anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin kitap okuma sıklıkları, kitap okuma nedenleri, kitap sayıları ve okumaya zaman ayıramama nedenlerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre dağılımında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin okumayı tercih ettikleri edebî türler, konular, kitap seçimlerini etkileyen faktörler, düzenli olarak gazete takip etme durumları, takip ettikleri gazeteler ve okumaya zaman ayırma durumlarının cinsiyet ve sınıflarına göre dağılımlarının anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuma ilgisi, okuma alışkanlığı, Türkiye’de okuma alışkanlığı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi

INTERESTED READING AREA OF EDUCATION FACULTY STUDETS (Çanakkale Case)

Abstract

The aim of this project is to determine Canakkale Onsekiz Mart University students' reading interest domain and distribution of their reading interest domain according to such variables as grade and gender. The present study is descriptive research that investigates the research questions that depend on quantitative data analysis. The research instrument was a reading interest domain questionnaire which was used to collect data about features of demographic and reading interest domain of the students. The results of the study indicated that there are significant differences between / among gender and class variable in terms of how often the students' read book, why they read books, the number of books they read, lack of time for not reading books. Moreover, study results also revealed that there are no significant differences between/among gender and class variable in term of several factors such as; students' preferred genre of literature, subjects, factors that affect book choice, regular newspaper reading, name and kind of the selected newspaper and the time allocated to reading.

Key Words: Reading, reading interest, reading habits, reading habits at turkey, canakkale onsekiz mart university faculty of education

* Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Başkanlığı tarafından desteklenmiştir (proje no: 2005/112).

* E-posta: hgecgel@comu.edu.tr

1. Giriş

Bilgi çağının yaşandığı günümüzde, her beş yılda bilgi iki katına çıkmakta, üretilen bilginin miktarı ve hızına paralel olarak okunacak ürünlerin sayısında sürekli bir artış olmakta; ancak, öğrenmenin ya da bilgiye ulaşmanın en ucuz, kolay ve etkin yolu olan okumaya ayrılan zaman ve önem günden güne azalmaktadır. Bireyin, bilgiye ulaşmasının yanı sıra, ait olduğu toplumun ve kültürün bir parçasını ve kişiliğini oluşturmasında aile, okul ve çevreden sonra en etkili unsur okuma eylemidir.

Okuma, farklı bileşenlerden oluşan karmaşık bir zihinsel süreçtir. Okumanın birçok araştırmacı tarafından yapılan tanımları arasında, üzerinde görüş birliğine varılmış bir tanım henüz oluşturulamamıştır. Alan uzmanlarının çeşitli tanımlarına göre, okuma; “sözcük ve sözcük öbeklerini gözün ayırması, zihnin algılaması ve yaşantılara bağlanarak kavranması” [1]; “bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama süreci” [2]; “basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organlarımız yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama, yorumlamadır” [3].

Okuma becerisinin kimi kaynaklarda “okuyabilme”, “okur-yazar” olma anlamlarında kullanıldığı görülmektedir [4]. Oysa okuyabilme, okuma becerisine geçişin başlangıcı olan ses ve sözcükleri birbirinde ayırt edebilme yani ilk okuma becerisini kazanmaktır. Okuryazar ise, okuması yazması olan, öğrenim görmüş entelektüel bilgi birikimine sahip ve okuma alışkanlığına sahip bireyleri tanımlamaktadır. Okuma alışkanlığı, “okumayı öğrendikten sonra, bu eylemi istekli bir biçimde kazanma becerisidir” [5]; ancak, “kişinin okumayı bir gereksinim olarak algılaması sonucunda bu eylemi yaşam boyu sürekli ve düzenli bir şekilde gerçekleştirmesi ile kazanılmış olur” [6]. Okuma alışkanlığı, ailede temeli atılan ve eğitim sistemi içerisinde biçimlenen ve geliştirilen bir beceridir. Bu alışkanlığın kazanılmasında etkili olan evreler, çocukluk ve gençlik evreleridir. Ama araştırma sonuçlarına göre gençlerin yüzde 70’inin hiç okumadığı ülkemizde, düzenli kitap okuma alışkanlığı oranının binde 1 olarak belirlenmesi de okuma alışkanlığı sorununu gözler önüne sermektedir [5]. Bu nedenle özellikle çocukluk ve gençlik evrelerinde bireye okuma alışkanlığı kazandırmada en önemli etken olan öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları ve okuma ilgileri çalışma kapsamında ele alınmıştır.

Yaşadığımız zamana ayak uydurarak uyum sağlayabilmek ve yaşam boyu öğrenmeyi sürdürebilmek için olmazsa olmazlar arasında yer alan okuma sürecini başarı ile gerçekleştirebilen birey, başkalarını anlayabilme, kendini doğru ve güzel ifade edebilme, dış dünyayı araştırabilme, anlatabilme ve yorumlayabilme yeterliliklerini de kazanmış demektir. Okuma, zihinde yeni düşünceler yaratır. Birey, ya eski düşünceleri yerinden oynatarak canlandırır ya da yeni bir düşünce ile insanın sahip olduğu bilgiyi artırır. Diğer yandan okumanın temelinde yatan gerçeğin, değişik düşünceleri öğrenmek olduğu söylenebilir [7].

Okuma, toplumsal, ekonomik, kültürel ve psikolojik birçok boyutunun yanı sıra vazgeçilmez bir eğitim aracıdır. Eğitim-öğretim süreci içerisinde okulda kullanılmakta olan öğretim materyalleri ve etkinlikler incelendiğinde yazılı kaynakların ağırlıklı olduğu ve okumanın başlıca öğrenme yolu olarak kullanıldığı, okuldaki her türlü öğrenmenin büyük ölçüde okuduğunu anlamaya bağlı olduğunu gösterir. Okuma, öğretim programlarının omurgasını oluşturmaktadır [8]. Okuduğunu anlama becerisi yeterince gelişmeyen bir öğrencinin diğer derslere ilgi duyması, ders kitaplarında okuduklarını anlayabilmesi yani başarılı olması beklenemez. Yapılan araştırmalar [5], okumanın eğitimdeki verimliliği artırma oranının yüzde 30 olduğunu göstererek okumanın sadece bir eğitim hedefi olmadığını, aynı zamanda eğitim hedeflerinin geliştirilmesi için gerekli bir araç olduğunu da göstermektedir.

Toplum yaşamının her boyutuna etkisi olduğu saptanan okuma bilincinin; çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirmeyi bilen bireylerden oluşan bir toplum olmanın anahtarı olduğu açıkça ortadadır ve bu durumda yapılması gereken, bireylere okuma bilinci kazandırarak okumaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır [9]. Bireyin okuma alışkanlığı kazanmasında etkili üç dönem olan çocukluk, gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde [5] okumaya karşı olumlu tutum geliştirmek, okumayı özendirmek, sevdirmek ve okuma eyleminin sürekliliğini sağlamak ve okuma bilincini geliştirmek ancak, bireyin ilgi duyduğu konulardaki kitaplara yapılan bilinçli rehberlik ile sağlanabilir. Bu noktada okuma ve ilgi arasındaki bağ akla gelmektedir. İlgî, “Belirli bir olay veya etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma ve ona öncelik tanıma” olarak tanımlanmaktadır (TDK Sözlük). Claparede’ye göre, bütün düşünce, davranış ve tutumlarımızın temelinde ilgi yatmakta [10] ve ilginin bireyin tüm yaşamını etkilediği, yaşam hedeflerini belirlemede ve seçimlerinde önemli bir rolünün olduğu görülmektedir.

İlgi alanı ise, “bir kişi veya kuruluşun ilgilendiği konular” olarak tanımlanmakta (TDK Sözlük) ve bu kavram okuma ilgi alanı olarak ele alındığında; bireylerin okumayı tercih ettikleri, okumaktan hoşlandıkları ve okumaya öncelik tanıdıkları yazılı ürünler olarak ifade edilmektedir. Okuma ilgisi, her yaştaki bireyin ve özellikle çocukların amaçlarını belirlemesinde, başarılı olmasında ve boş zamanlarını değerlendirmesinde oldukça önemli bir etkiye sahip olup [10] bireyde okuma bilincinin oluşumunda da önemli bir etkidir.

Okuma ilgisine bir diğer açıdan yaklaşıldığında, yetişkin bireyin ilgi duyduğu eserlerden onun yaşam tarzı, dünyaya bakış açısı, düşünce yapısı, beklentileri, hayal dünyası, vb. hakkında birçok ipucu bulmak ve beklentilerine, kendi kendini yetiştirmesine yardımcı olabilecek çıkarımlarda bulunarak sorunlarına çözüm önerileri sunmak da mümkündür. Bu noktadan hareketle, geleceğin öğretmen adaylarının okuma ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, gerekli rehberlik çalışmalarının artırılabilmesi ve hangi yönlerde nasıl geliştirilebileceklerine dair çözüm yolları bulunmasında bir adım oluşturmaktadır.

1.1. Problem durumu

Son yıllarda ülkemiz öğrencilerinin okuma becerilerini ve okuduğunu anlama oranlarını belirlemek amacıyla yapılan ulusal ve uluslararası araştırmalar incelendiğinde, okuma oranlarının günden güne düştüğü dikkat çekmektedir. Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kuruluşu (IEA), Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde 35 ülke kapsamındaki ilköğretim 4. sınıf öğrencileri üzerinde 2001 yılında yapılan araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 28. sırada yer alarak okuma becerisinde uluslararası standartların altında olduğu ortaya çıkmıştır. PIRLS ortalaması 500 iken, Türkiye ortalaması 449'dur.

2003 yılında Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Programı (PISA) kapsamında, OECD ülkelerindeki 15 yaş grubu öğrencilerin zorunlu eğitim sonunda, katılacakları günümüz bilgi toplumunda karşılaşılabilecekleri durumlar karşısında ne ölçüde hazırlıklı yetiştirildiklerini belirlemek amacıyla yapılan ölçüm sonucunda Türkiye'nin, OECD ülkeleri arasında, okuma alanında 28. sırada olduğu; katılan tüm ülkeler (44 ülke) arasında ise 32. sırada olduğu belirtilmektedir (PISA 2004). Ölçüm sonuçları, ülkemizde ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin orta öğretime geçmeden önce okuma alanındaki durumunun başarılı sayılamayacağını gözler önüne sermektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin okuma becerilerinin yetersizliğinin yanı sıra ülkemiz üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bazı araştırmalarda da benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin okumaya yönelik ilgilerinin araştırıldığı araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin okuma ilgilerinin orta düzeyde, okuma alışkanlıklarının ise yetersiz olduğu saptanmıştır [11], [12], [13], [14], [9].

Ortaya çıkan bu sonuçlarda, ilköğretimden yüksek öğretimin sonuna kadar eğitim kurumlarımızda ders kitabı dışında kitap kullanılmaması bir neden olarak gösterilebilirken aynı zamanda anne-baba ve öğretmenin okumada çocuğa yeterince model olamaması ve son verilere göre ülkemiz insanının televizyona günde ortalama 4 saat zaman ayırması, üniversite öğrencilerinin ancak yüzde 5 gibi düşük bir oranının boş zamanını kütüphanede değerlendirmesi [15] gibi nedenler de gösterilebilir. Ancak okuma becerisindeki bu düşük oranların asıl sebebi, okuma alışkanlığının oluşturulamaması olmasıdır ve bu noktada birinci derecede sorumlu tutulan eğitim sistemidir [5].

Eğitim sisteminin sorumlu tutulduğu okuma alışkanlığının zayıf gelişim çizgisinde, öğrenciye en yakın ve bu konuda en etkin eleman, bireyi yetiştirme ile görevli olan öğretmenlerdir. İlk okuma yazmanın öğretiminden okumanın bir alışkanlığa dönüştürülerek nitelikli ve bilinçli okuma eyleminin kazandırılmasına kadar eğitim sisteminin her kademesinde yer alan öğretmenin hem öğrenciye model olması hem de doğru rehberlik yapabilmesi için ilk olarak kendisinin bilinçli ve düzenli bir okuyucu olması gerekmektedir. Bu noktadan hareketle; “Acaba geleceğin öğretmenleri olan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ne düzeydedir ve okuma ilgi alanlarına giren eser türleri nelerdir?” sorusu akla gelmektedir. Bu nedenle çalışmada, Eğitim Fakültesi 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve ilgi alanları araştırılmıştır.

1.2. Amaç

Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını ve ilgilerini saptamayı amaçlamaktadır. Söz konusu amacın gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitap okuma sıklığı nedir?
2. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitap okuma nedenlerine yönelik görüşleri nelerdir?

- 3.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okumayı tercih ettiği edebî türler nelerdir?
- 4.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okumayı tercih ettiği konular nelerdir?
- 5.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitap seçimini etkileyen faktörler nelerdir?
- 6.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin düzenli olarak bir gazete takip etme alışkanlıkları nedir?
- 7.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin düzenli olarak bir dergi takip etme durumları nedir?
- 8.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitaplıklarında bulunan kitap sayısı nedir?
- 9.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversiteye geldikten sonra okuma alışkanlıklarının değişimine yönelik görüşleri nelerdir?
- 10.Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okumaya zaman ayırma durumları ve zaman ayırmama nedenlerine yönelik görüşleri nelerdir?

1.3. Önem

Gelecek nesillerin emanet edileceği ve öğrencilere model oluşturacak öğretmen adayı gençlerin okuma ilgi ve alışkanlıklarının sorgulanması, özünde genel okuma alışkanlığı ve okuma ilgisi sorununun bir parçası ve yansıması olarak değerlendirilmelidir. Okuma alışkanlığına sahip 16-21 yaş arasındaki gençlerin 1978 yılına ait okuma yüzdeleri % 75 iken 1983 yılında % 63'e gerilemiştir (Book Industry Study Group, 1984). Araştırmalarda bireylerin okuma ilgisinin, gün geçtikçe klasik olarak adlandırılan ve sanat değeri taşıyan eserlerden çok, çok satanlar listesinde yer alan popüler kitaplara yöneldiği görülmektedir [16], [14], [13]. Söz konusu nedenlerden dolayı, üniversite öğrencilerinin ve özellikle öğretmen adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin yüzde 33.4'ünün düzenli kitap okuduğu, yüzde 63.3'ünün bazen kitap okuduğu ve yüzde 3,3'ünün hiç kitap okumadığı bir ülkede [5], öğretmen adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesinin, adayların örnek olacakları öğrenciler açısından kritik bir öneme sahip olması ayrıca kişisel ve meslekî gelişimlerinde etkili olabileceği düşüncesinden hareketle önemli görülmektedir.

1.4. Kapsam ve sınırlılıklar

Bu araştırma; 2006-2007 öğretim yılı güz döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin örneklem olarak belirlenen yüzde 25'i, araştırmada kullanılan veri toplama tekniği ve geliştirilen Okuma İlgi Alanı Belirleme Anketi ile sınırlıdır.

2. Yöntem

Bu bölümde çalışmanın metodolojisine yönelik bilgiler verilmiştir.

2.1. Araştırmanın yöntemi

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Okuma İlgi Alanlarının belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada, araştırma yöntemi olarak *Betimsel yöntem ve nicel teknikler* kullanılmıştır. Betimsel yöntem kapsamında; çalışma için gerekli literatür taraması, veri toplama aracı olan anketin geliştirilmesi, verilerin toplanması ve toplanan verilerin uygun istatistiksel teknikler aracılığıyla çözümlenmesi süreçlerinden oluşmaktadır.

2.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın kapsamında, çalışmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın istenilen amaca ulaşması için öğrenci sayısının fazla olması ve araştırma zamanının kısıtlı olması nedeniyle örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Örneklemin belirlenmesinde, mevcut evren içerisinde yer alan 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin % 25'i oranında (*Çizelge 1*) oranlanarak, bunun da bölüm ve ana bilim dallarına göre dağılımı yapılmıştır. Anketlerin uygulanma sürecinde ise yansız ve rasgele örneklem belirleme yöntemi uygulanarak, belirlenen sayıda anket uygulanması yapılmıştır (*Çizelge 1*). Bu kapsamda anket çalışmaları 2006–2007 güz akademik yarıyılında toplam 6 bölüm ve bu bölümlere ait 12 ana bilim dalının 1. ve 4. sınıf öğrencilerini içermektedir. Toplamda 1. sınıflar için 808 öğrenciden 206'sına, 4.sınıf öğrencileri için 955 öğrenciden 239'una anket uygulanması planlanmıştır. Bu plan çerçevesinde 1.sınıf öğrencileri için toplam 203 anket, 4.sınıf öğrencileri içinse 232 sayıda anket uygulanmıştır. Bu sayılarla, anketlerin uygulama oranları % 97,9 oranında gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1 Araştırma Kapsamındaki Ana Bilim Dallarına İlişkin Örneklem, Uygulanan Anket Sayıları ve Bunların Gerçekleşme Oranları (%)

<i>Ana Bilim Dalları</i>	<i>Örneklem Sayısı (1.Sınıf)</i>	<i>Anket Sayısı</i>	<i>Örneklem Sayısı (4.Sınıf)</i>	<i>Anket Sayısı</i>	<i>Oran (%)</i>
Almanca	10	9	8	8	94
Beden Eğ.ve Spor	12	12	10	10	100
Bilgisayar Öğr.Tek.	21	21	22	22	100
Fen Bilgisi	19	19	23	23	100
İngiliz Dili	24	23	31	31	100
Japon Dili	7	7	6	6	100
Müzik	8	8	7	6	100
Okul Önc.	22	22	28	24	92
Resim İş	8	8	6	6	100
Sınıf Öğret	42	40	51	50	97
Sosyal Bil.	11	11	15	13	92
Türkçe Eğit.	22	22	33	33	100
TOPLAM	206	203	239	232	97,9

2.3. Veri toplama aracı

Okuma İlgili Alanlarının belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak bu amaca uygun bir anket geliştirilmiştir. Anketin geliştirme sürecinde, alan uzmanlarından ve eğitim bilimi uzmanlarının görüşü alınarak anketin istenilen olgunluğa ulaşılması sağlanmıştır. Bununla birlikte, anketin uygulama süreci başlatılmadan önce, araştırmanın kapsamını ve evrenini oluşturan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri arasında anketin pilot uygulaması yapılarak, anketin geliştirilme sürecine katkı sağlanmıştır. Bu çalışma amacı için geliştirilen anket sorularının belirlenmesinde, önceki yapılmış olan çalışmalardan [6], [12] da yararlanılmıştır. OİABA üzerindeki sorular 1. ve 4. sınıf öğrencilerine ayrı ayrı hazırlanarak uygulanmıştır. Soruların içeriğinde okuma alışkanlığının gelişimini hakkındaki bir soru dışında herhangi bir değişiklik söz konusu olmayıp, sadece girişte yer alan bilgilendirme bölümünde bir farklılık bulunmaktadır.

2.4. Verilerin çözümlenmesi

OİABA aracılığıyla toplanan verilerin analizinde betimsel (descriptive) istatistiksel tekniklerden; ortalama, frekans analizi, yüzde gibi teknikler kullanılmıştır. Anket verilerinin analiz sürecinde (SPSS) 14,0 adlı yazılım kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Raporun bu bölümünde, yöntem bölümünde açıklanan veri toplama aracı ile toplanan verilerin analiz sonuçları düzenlenmiş ve çizelgeler ile ifade edilmiştir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okuma ilgilerine ilişkin bulgu ve yorumlar alt başlıklar şeklinde ele alınmıştır.

3.1. Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanlarına ilişkin frekans analizi sonuçları

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanlarını belirlemeye yönelik olarak öğrencilere okuma ilgi alanı anketi uygulanmıştır. Öğrencilerin ankete vermiş oldukları yanıtlara frekans analizi yapılarak sonuçlar alt başlıklar şeklinde aşağıda sunulmuştur:

3.1.1. Öğrencilerin kitap okuma sıklığına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının kitap okuma sıklıklarını belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4: Öğrencilerin Kitap Okuma Sıklığına İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran(%)
Haftada Bir	53	12,2	12,3
Ayda Bir	209	48,0	60,8
Altı ayda bir	70	16,1	77,0
Yılda bir	27	6,2	83,3
Diğer	72	16,6	100,0
Toplam	431	99,1	
Kayıp Değerler ⁴		,9	
Toplam	435	100,0	

Öğrencilerin kitap okuma sıklığına ilişkin Çizelge 4'te yer alan bulgular incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun 48'lik yüzdeyle ayda bir, yüzde 16,1'inin altı ayda bir, yüzde 12,2'sinin ise haftada bir kitap okudukları görülmektedir.

Öğrencilerin kitap okuma sıklığına ilişkin Çizelge 4'te yer alan bulgular incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun 48'lik yüzdeyle ayda bir, yüzde 16,1'inin altı ayda bir, yüzde 12,2'sinin ise haftada bir kitap okudukları görülmektedir. Ulaşılan bulgular ışığında, Şirin'in [5] okuma alışkanlığını değerlendirme ölçütü de göz önüne alındığında öğrencilerimizin çoğunluğunu oluşturan yüzde 48'lik bölümünün yılda 12 kitap okuduğu bulgusundan hareketle orta düzeyde olan okuyucular oldukları, yüzde 16,1'lik bölümünün ise yılda iki kitap ile az okuyan okuyucu sınıfına girdikleri ve yüzde 12,2'lik bölümünün ise yılda 21 ve daha fazla kitap okudukları bulgusundan hareketle çok okuyan okuyucular oldukları söylenebilir. Öğrencilerin okuma sıklığının orta düzeyde ve az düzeyde yoğunlaştığını gösteren bu araştırma bulgusu Örgü [13] ve Saracaloğlu'nun [11] araştırma bulguları ile de tutarlı olup birbirini destekler niteliktedir.

3.1.2. Öğrencilerin kitap okuma nedenlerine ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının kitap okuma nedenlerini öncelik sırasına göre belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 5'te görülmektedir.

Çizelge 5: Öğrencilerin Kitap Okuma Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran(%)
Bir şeyler Öğrenmek	141	32,4	32,5
Edebî haz almak	44	10,1	42,6
Zaman geçirmek	26	6,0	48,6
Kendini geliştirmek	177	40,7	89,4
Sınavlarda sorumlu olmak	23	5,3	94,7
Aklındaki düşünceleri dağıtmak	14	3,2	97,9
Diğer	9	2,1	100,0
Toplam	434	99,8	
Kayıp Değerler	1	,2	
Toplam	435	100,0	

Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin kitap okuma nedenlerinden ilkinin yüzde 40,7 ile "kendini geliştirme", ikincisinin yüzde 32,4 ile "bir şeyler öğrenme" ve üçüncüsünün ise yüzde 10,1 ile "edebî-estetik haz almak" olduğu görülmektedir (Çizelge 5).

Öğrencilerin ilk iki nedenini oluşturan “kendini geliştirme ve bir şeyler öğrenme”, öğrencilerin okudukları eserden somut bir fayda beklediklerini göstermektedir. Bireyin zihinsel gelişiminin yanı sıra ruhsal gelişimine etkisi saptanan okumaya içsel bir ihtiyaç olarak değil, faydacı bir yaklaşımla bakılması oldukça dikkat çekicidir. Edebî haz almak için okuduğunu söyleyen yüzde 10,1’lik kitle, öğrencilerin amaçları doğrultusunda okuma yaptıklarının ve edebî gelişimlerini arka plana aldığını göstererek diğer araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir [14].

3.1.3. Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri edebî Türlere ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının okumayı tercih ettikleri edebî türleri öncelik sırasına göre belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları 6’da sunulmuştur.

Çizelge 6: Öğrencilerin Okumayı Tercih Ettikleri Edebî Türlere İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran(%)
Roman	320	73,6	74,4
Öykü	20	4,6	79,1
Şiir	22	5,1	84,2
Deneme	20	4,6	88,8
Anı	5	1,1	90,0
Biyografi	4	,9	90,9
Eleştiri	7	1,6	92,6
Makale	19	4,4	97,0
Gezi yazısı	2	,5	97,4
Tiyatro	1	,2	97,7
Diğer	10	2,3	100,0
Toplam	430	98,9	
Kayıp Değerler	5	1,1	
Toplam	435	100,0	

Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri türlere yönelik bulguların verildiği Çizelge 6, öğrencilerin yüzde 73,4 gibi bir çoğunlukla ilk olarak roman, ikinci olarak yüzde 5,1 ile şiir ve yüzde 4,6 öykü ve deneme türünü okumayı tercih ettiklerini göstermektedir. Ulaşılan bulgular ışığında, öğrencilerin diğer edebî türlere oranla tiyatro ve gezi yazısı okumayı tercih etmediklerini göstermektedir.

Öğrencilerin ilk olarak okumayı tercih ettikleri edebî türün oldukça yüksek bir yüzde ile roman olması sonucu, öğrencilerin kurmaca eserleri okumayı tercih ettiklerini, bu sonucun ilköğretim öğrencileri ile de paralellik gösterdiğini [6], ve çeşitli araştırma bulgularıyla desteklendiğini göstermektedir [5], [12], [14]. Ancak öğrencilerin ikinci sırada okumayı tercih ettikleri edebî türün şiir olması Ayyıldız’ın [14] araştırma sonuçları ile uyuşmamaktadır. Üçüncü sırada aynı yüzdelerle öykü ve denemenin tercih edilmesi sonucu, denemenin edebî türler içerisindeki gelişimini ve öykü türünün günümüz edebiyatındaki önemini değışimini gözler önüne sermektedir.

3.1.4. Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri konulara ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının okumayı tercih ettikleri konuları öncelik sırasına göre belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 11,12 ve 13’te yer almaktadır.

Çizelge 7: Öğrencilerin Okumayı Tercih Ettikleri Konulara İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran(%)
Kişisel Gelişim	84	19,3	19,6
Psikoloji	45	10,3	30,1
Sosyoloji	8	1,8	32,0
Felsefe	13	3,0	35,0
Siyasi	16	3,7	38,8
Dini	10	2,3	41,1

Tarihi	42	9,7	50,9
Bilimsel	10	2,3	53,3
Polisiye	19	4,4	57,7
Macera	42	9,7	67,5
Bilim-Kurgu	15	3,4	71,0
Edebî	37	8,5	79,7
Romantik	34	7,8	87,6
Düşünce-fikir	36	8,3	96,0
Mizah	12	2,8	98,8
Diğer	5	1,1	100,0
Toplam	428	98,4	
Kayıp Değerler	7	1,6	
Toplam	435	100,0	

Ulaşılan bulgular ışığında, öğrencilerin ilk sırada okumayı tercih ettikleri konunun diğer konulara oranla yüksek bir yüzdeyle (19,3) kişisel gelişim olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ikinci sırada okumayı tercih ettikleri konunun yüzde 10,3 ile psikoloji, üçüncü sırada ise yüzde 9,7 ile macera ve tarihî konulardaki yapıtlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okumayı tercih ettikleri konulardan ilkinin “kişisel gelişim” olması, Çizelge 5’de gösterilen okuma nedenlerinden “kendini geliştirmek” seçeneğinin niçin oldukça yüksek bir yüzdeye sahip olduğunu da açıklar niteliktedir. Öğrencilerin gerek kişisel gerekse entelektüel ve meslekî gelişimleri açısından hissettikleri eksiklikleri tamamlamak amacıyla okumayı tercih etmeleri ve bu nedenle de kişisel gelişim konulu kitapları tercih ettikleri düşünülmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerin ikinci sırada “psikoloji” konusundaki kitapları okumalarının meslekî gelişimleri açısından olumlu olduğunu düşündürmektedir. Ancak öğrencilerin bilimsel ve mizah içerikli kitaplara gösterdikleri ilgi düzeyinin düşüklüğünün bazı araştırma sonuçları [9], [11] ile çeliştiği görülmektedir.

3.1.5. Öğrencilerin kitap seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının kitap seçimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla uygulanan anket verilerine frekans analizi yapılmış ve ulaşılan bulgular çizelge 8’de sunulmuştur.

Çizelge 8: Kitap Seçimini Etkileyen Faktörlere İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran Kümülatif	
		(%)	Oran(%)
Konusu	299	68,7	71,2
Yazarı	28	6,4	77,9
İsmi	10	2,3	80,2
Fiyatı	6	1,4	81,7
Kapak resmi	2	,5	82,1
Kitap kapağındaki açıklama yazısı	22	5,1	87,4
Kitabın dil ve anlatım özelliği	9	2,1	89,5
Kitaptan rastgele okuduğum bölüm	6	1,4	91,0
Ruh hali	6	1,4	92,4
Arkadaş tavsiyesi	6	1,4	93,8
Eleştirmen görüşü	2	,5	94,3
Gazete, dergi ve televizyonda yer alan tanıtımlar	1	,2	94,5
En çok okunanlar listesinde yer alması	4	,9	95,5
Yazarın dünya görüşüne yakın olması	13	3,0	98,6
Kitabın klasikler arasında yer alması	6	1,4	100,0
Toplam	420	96,6	
Kayıp Değerler	15	3,4	
Toplam	435	100,0	

Çizelge 8'e göre, öğrencilerin kitap seçimlerinde ilk olarak dikkat ettikleri unsurun yüzde 68,7 gibi yüksek bir oranla "kitabın konusu", ikinci olarak yüzde 6,4 ile "kitabın yazarı" ve üçüncü olarak da yüzde 5,1 ile "kitap kapağındaki açıklama yazısı" olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin kitap seçimini etkileyen faktörlerden birincisinin çok yüksek bir oranla kitabın konusu ve ikincisinin kitabın yazarı olduğu bulgusu çeşitli araştırmalarla desteklenmektedir [9], [13]. Öğrencilerin kitap seçiminde yazara ikinci sırada dikkat ettikleri halde yazarın dünya görüşüne dikkat etme oranının düşük olması, öğrencilerin dünyaya bakış açılarını genişleten çeşitli siğ tutumlardan uzak kalarak eleştirel bir yaklaşım sergilediklerinin bir göstergesi olarak düşünülmektedir. Ancak öğrencilerin kitap seçiminde kitabın dil ve anlatım özelliğine, eleştirmen görüşlerine ve yayınevine dikkat etmemeleri okuma bilincinin yeterince gelişmemiş olduğunun bir göstergesidir. Öğrencilerin çok az bir bölümü en çok okunanlar listesinde yer alan kitapları seçimlerinde dikkate aldıklarını ifade ederken, okudukları kitaplar ve yazarlar incelendiğinde çelişkili sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

3.1.6. Öğrencilerin düzenli olarak gazete takip etme durumlarına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının düzenli olarak bir gazete takip edip etmediğine yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi bulguları çizelge 9'da sunulmuştur.

Çizelge 9: Öğrencilerin Düzenli Gazete Takip Etme Durumuna İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran (%)
Evet	211	48,5	50,2
Hayır	209	48,0	100,0
Toplam	420	96,6	
Kayıp Değerler	15	3,4	
Toplam	435	100,0	

Çizelge 9'a göre ankete katılan öğrencilerin yüzde 48,5'inin düzenli olarak bir gazete takip ettiği ve yüzde 48'inin ise düzenli olarak bir gazete takip etmediği görülmektedir.

Öğrencilerin düzenli gazete takip etme ve etmeme oranlarının birbirine çok yakın oranlarda çıktığı görülmektedir. Ulaşılan bu bulgunun, düzenli okunması oranlarına bakıldığında çeşitli araştırmalarla [9], [13] paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir.

3.1.7. Öğrencilerin düzenli olarak dergi takip etme durumlarına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının düzenli olarak bir dergi takip edip etmediğini gösteren frekans analizi sonuçlarını gösteren Çizelge 10'a göre, ankete katılan öğrencilerin yüzde 70,8'i takip bir dergi etmediklerini, yüzde 22,5'i de düzenli olarak bir dergi takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 10: Düzenli Olarak Dergi Takip Etme Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran (%)
Evet	98	22,5	24,1
Hayır	308	70,8	100,0
Toplam	406	93,3	
Kayıp Değerler	29	6,7	
Toplam	435	100,0	

Çizelge 10'a göre, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sürekli dergi takip etme oranlarının oldukça düşük olduğu, dergi takip ettiğini söyleyen öğrencilerin çoğunun ise, dergi ismini içeren açık uçlu soruya cevap vermedikleri görülmüştür.

3.1.8. Öğrencilerin kitaplıklarında bulunan kitap sayılarına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının kitaplıklarında bulunan kitap sayılarını belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 11’de verilmiştir.

Çizelge 11: Öğrencilerin Kitaplıklarında Bulunan Kitap Sayılarına İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran (%)
1-10	76	17,5	17,8
11-20	97	22,3	40,6
21-30	70	16,1	57,0
31-40	61	14,0	71,4
41-50	37	8,5	80,0
51 ve üstü	85	19,5	100,0
Toplam	426	97,9	
Kayıp Değerler	9	2,1	
Toplam	435	100,0	

Çizelge 11’de görüldüğü gibi, öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan yüzde 22,3’ünün kitaplıklarında bulunan kitap sayısının 11-20 aralığında, yüzde 19,5’inin 51 ve üzerinde, yüzde 17,5’inin 1-10 arasında kitaba sahip olduğu, yüzde 16,1’inin kitap sayısının 21-30 arasında olduğu görülmekte ve geleceğin öğretmenlerinin bu kadar az kitaba sahip olmaları olumsuz bir tablo çizmektedir. Araştırma bulguları diğer çalışmalarla da [9], [13] paralellik göstermektedir.

3.1.9. Öğrencilerin okumaya zaman ayırma durumları ve zaman ayırmama nedenlerine ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının okumaya zaman ayırma durumlarını ve zaman ayırmadığını düşünenlerin zaman ayıramama nedenlerini öncelik sırasına göre belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 12 ve 13’te verilmiştir.

Çizelge 12: Öğrencilerin Okumaya Zaman Ayırma Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran (%)
Evet	83	19,1	19,3
Hayır	347	79,8	100,0
Toplam	431	99,1	
Kayıp Değerler	4	,9	
Toplam	435	100,0	

Çizelge 12’ye göre, anket uygulanan öğrencilerin yüzde 79,8’i kitap okumaya yeterince zaman ayırmadıklarını, yüzde 19,1’i ise yeterince zaman ayırdıklarını düşünmektedirler.

Ulaşılan bulgular, üniversite öğrencilerinin dörtte üçünün okumaya yeterince zaman ayırmadıklarını düşündüklerini göstermekte ve çeşitli araştırma sonuçlarıyla [9], [12] tutarlı bulunmaktadır.

Çizelge 13: Öğrencilerin Okumaya Zaman Ayıramama Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Frekans	Oran (%)	Kümülatif Oran (%)
Tv seyretmeyi tercih etmek	28	6,4	8,1
Bilgisayarla zaman geçirmeyi tercih etmek	40	9,2	19,7
Derslerin yoğun olması	93	21,4	46,7
KPSS sınavı	47	10,8	60,3
Sosyal faaliyetler	9	2,1	62,9
Yaşam temposunun yoğun olması	27	6,2	70,7

Arkadaşlarla sohbeti tercih etme	17	3,9	75,7
Okumayı alışkanlığa dönüştürememek	70	16,1	95,9
Kitap fiyatlarının yüksek olması	12	2,8	99,4
Diğer	2	,5	100,0
Toplam	345	79,3	
Kayıp Değerler	90	20,7	
Toplam	435	100,0	

Okumaya yeterince zaman ayırmadığını ifade eden yüzde 79,8'lik dilimde yer alan öğrencilerden okumaya yeterince zaman ayıramama nedenlerini öncelik sırasına göre sıralamaları istendiğinde birinci sırada yüzde 21,4 ile “derslerinin çok yoğun olması ve okumaya zaman bulamama”, ikinci sırada yüzde 16,1 ile “Okumayı bir alışkanlığa dönüştürememe” ve üçüncü sırada yüzde 10,8 ile “KPSS sınavına hazırlanma” nedenlerinin seçildiği görülmektedir (Çizelge 13).

Üniversite öğrencilerinin okumaya yeterince zaman ayıramama nedenleri çeşitli araştırmalara göre [9], [11], [12]; yönlendirme eksikliği ve okuma bilincinin oluşmaması; internet kullanımı, yeterince kitabın bulunmaması, okuyacak zamanın bulunmaması; kitap fiyatlarının yüksek olması, arkadaşlarla sohbetin daha çekici olması, yorgun olma, derslerden zaman bulamama olarak belirtilmiş ve araştırma sonuçlarının dağılımı ile paralellik gösterdiği görülmüştür.

3.1.10. Öğrencilerin üniversiteye geldikten sonra okuma alışkanlıklarının değişimine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Birinci sınıf öğrencilerinin, okuma alışkanlıklarının gelişimine yönelik üniversiteden beklentilerini ve dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerinde üniversitenin etkisini belirlemeye yönelik uygulanan anket verilerinin frekans analizi sonuçları Çizelge 14 ve 15'te verilmiştir.

Çizelge 14: 1.Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Geldikten Sonra Okuma Alışkanlıklarının Değişimine Yönelik Görüşlerine İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Kümüla	
	Frekans	Oran (%)
Olumlu yönde olacak	153	74,6
Olumsuz yönde olacak	15	7,3
Hiçbir değişiklik olmayacak	34	16,6
Toplam	202	98,5
Kayıp Değerler	3	1,5
Toplam	205	100,0

Çizelge 14'e göre, anket uygulanan birinci sınıf öğrencilerinin oldukça yüksek bir bölümü (yüzde 74,6) üniversiteye geldikten sonra kitap okuma alışkanlıklarında olumlu yönde bir değişim olacağını düşünmektedirler.

Ulaşılan bulgular ışığında, birinci sınıf öğrencilerinin üçte ikisinin, okuma alışkanlıklarının gelişimine yönelik üniversiteden bir beklentileri olduğu görülmektedir. Bu konuda yapılacak rehberliğe ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir.

Çizelge 15: 4.Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Geldikten Sonra Okuma Alışkanlıklarının Değişimine Yönelik Görüşlerine İlişkin Frekans Dağılımı

Değerler	Kümüla	
	Frekans	Oran (%)
Olumlu yönde oldu.	94	40,3
Olumsuz yönde oldu	64	27,5
Değişiklik olmadı	73	31,3

Toplam	231	99,1
Kayıp Değerler	2	,9
Toplam	233	100,0

Çizelge 15'e göre, anket uygulanan dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzde 40,3'ünün üniversiteye geldikten sonra okuma alışkanlıklarında olumlu yönde bir değişim olduğunu, yüzde 27,5'inin okuma alışkanlıklarında olumsuz yönde bir değişim olduğunu, yüzde 31,3'ünün ise hiçbir değişiklik olmadığını düşündükleri görülmektedir.

Dördüncü sınıf öğrencilerinin okumalarının gelişimi açısından üniversiteyi değerlendirdikleri düşünülen araştırma bulgusuna göre, daha olumlu olması beklenen okuma alışkanlığı gelişiminin tam olarak istenilen düzeyde geliştirilemediği konusunda düşüncelere sahip olanların umulandan fazla sayıda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. Sonuçlar ve Öneriler

Bu bölümde, üçüncü bölümde açıklanan bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanlarını ve okuma alışkanlıklarını belirlemek amacıyla elde edilen bulgular incelendiğinde ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1. Öğrencilerin kitap okuma sıklığı incelendiğinde, çoğunluğunun ayda bir kitap okuduğu sonucuna ulaşılmıştır.
2. Öğrencilerin kitap okuma nedenlerinden ilkinin "kendini geliştirme", ikincisini "bir şeyler öğrenme" ve üçüncüsünü "edebî/estetik haz almak" nedenlerinin oluşturduğu görülmektedir.
3. Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri edebî türler incelendiğinde sırasıyla ilk olarak "roman", ikinci olarak "şiir" ve üçüncü olarak da "öykü ve deneme" türlerini okumayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.
4. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okumayı tercih ettikleri konuları sıralamaları istendiğinde ilk sırayı "kişisel gelişim", ikinci sırayı "psikoloji" ve üçüncü sırayı da "macera ve tarih" konulu kitapların aldığı görülmüştür.
5. Öğrencilerin kitap seçimini etkileyen faktörler açısından yapılan değerlendirme sonuçlarına göre; ilk olarak "konu", ikinci olarak "yazar" ve üçüncü olarak da "kitap kapağındaki açıklama yazısı"nın kitap seçiminde ne kadar etkili olduğu ortaya çıkmıştır.
6. Anket uygulanan öğrencilerin düzenli olarak bir gazete takip etme durumları incelendiğinde, öğrencilerin yarısının düzenli olarak bir gazete takip ettiğini, diğer yarısının ise takip etmediğini belirttiği görülmektedir.
7. Ankete katılan öğrencilerin düzenli olarak bir dergi takip edip etmediklerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan anket sorusu sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunun düzenli olarak bir dergi takip etmedikleri görülmüştür.
8. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitaplıklarında bulunan kitap sayısını gösteren veriler incelendiğinde, çoğunluğun 11-20 arasında kitaba sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
9. Öğrencilere okumaya yeterince zaman ayırıp ayırmadıkları sorulduğunda öğrencilerin oldukça yüksek bir çoğunluğunun yeterince zaman ayırmadığını dile getirdiği görülmüştür. Okumaya yeterince zaman ayıramadığını düşünen öğrencilerin zaman ayıramama nedenleri incelendiğinde ilk nedenin; "derslerin çok yoğun olması ve okumaya vakit bulamama", ikinci nedenin "okumayı bir alışkanlığa dönüştürememe", üçüncü nedenin "KPSS sınavına hazırlanmak" olduğu görülmüştür.
10. Ankete katılan birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteden okuma alışkanlıklarına dair beklentileri sorulduğunda, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının olumlu yönde artacağına yönelik bir beklentilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dördüncü sınıfların okuma alışkanlıkları üzerinde üniversitenin etkisinin olup olmadığı sorulduğunda, öğrenciler tarafından olumlu yönde bir etkinin söz konusu olduğu belirtilmiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan yola çıkılarak üniversite yönetimi, öğretim elemanları ve bu alana yönelik çalışan araştırmacılar için geliştirilen öneriler şunlardır:

Okuma alışkanlığı oluşturmada ilk adım olarak öğrencilerin kitaba ilgi duymaları sağlanmalıdır. Dolayısıyla öğrencilerin ilgi duydukları konulara uygun eserleri onlara sunabilecek ve bu konuda onlara rehber olabilecek öğretim elemanlarına ve kütüphane görevlilerine ihtiyaç vardır.

Öğretmen adaylarının, özellikle erkek öğrencilerin okuma ilgilerini ve alışkanlıklarının artırılabilmesi için Fakülte bünyesinde “Fuar Günleri”, “Matbaa Gezileri”, “Okuma Günleri”, “Yazarlarla Söyleşi”, “Kitap Ödüllü Okuma Yarışmaları” vb. gibi etkinlikler düzenlenmeli ve bu etkinliklerde öğrencilere sorumluluklar verilmelidir.

Üniversite kütüphaneleri, okumayı özendirmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenleyebilir ve kütüphaneyi en çok kullanan öğrencileri ödüllendirebilirler.

Öğretim elemanlarının da alanları dışında kitaplar okumaları sağlanarak bu konuda öğretmen adaylarına rehberlik yapmaları gerekmektedir. Sınıf içinde gösterilen performansın öğretim elemanı başkanlığında diğer öğrencilerin de katılımı ile kitap ile ödüllendirilmesi okumaya teşvik edici olabilir.

Öğretmen adaylarının gelişimine katkıda bulunacak eserlerin bu alanda yeterli öğretim elemanları tarafından ilgi çekici tanıtımları yapılarak öğrencinin tanıtılan kitaplar aracılığıyla kendini geliştirmesi sağlanabilir.

Üniversite kapsamında Okuma Topluluğu oluşturulabilir ya da Kültür Edebiyat Topluluğu içerisinde okuma ile ilgili bir kol oluşturularak Fakülte tarafından bu topluluğa tahsis edilen bir panoda ayın kitapları hakkında bilgiler ve okunması önerilen kitaplar sunularak öğrenciler bilgilendirilebilir.

Öğrencilerin okuma ilgilerini ve okuma bilinçlerini geliştirmek amacıyla ilgili dersler kapsamında kitap okuma, kitap tanıtımı hazırlama, kitap inceleme ve kitap eleştirisi hazırlamaya yönelik ödevler ve projeler verilmelidir.

Kaynaklar

- [1] [1] A. Tazebay, “İlk Okuma ve Yazma Öğretimi”, MEB Yayınları, İstanbul (1993).
- [2] C. Kavcar, F. Oğuzkan, S. Sever, “Türkçe Öğretimi”, Engin Yayınevi, Ankara (1998).
- [3] E. Özdemir, “Eleştirel Okuma”, Bilgi Yayınevi, Ankara (2002).
- [4] E. Coşkun, “Lise II. Sınıf Öğrencilerinin Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara (2002).
- [5] M. R. Şirin, “Türkiye’nin Okuma Alışkanlığı Karnesi”, Çocuk Vakfı Çocuk Edebiyatı Okulu Yayını, <http://www.cocukvakfi.org.tr> (18.10.2006 tarihinde erişilmiştir)
- [6] M. Gönen, E. Çelebi E., S. Işıtan, “İlköğretim 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, Milli Eğitim Dergisi, 164, (2004).
- [7] R. Bamberger, “Okuma Alışkanlığını Geliştirme”, (Çev. Bengü Çapar), Book Industry Group, Ankara (1990).
- [8] H. Tekin, “Okuduğunu Anlama Gücü ile Yazılı Anlatım Becerisini Geliştirme Yönünden Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi”, Mars Matbaası, Ankara (1980).
- [9] M. N. Gömleksiz, “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı”, 15-17 Mayıs 2003, I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi MEB, İzmir (2004).
- [10] F. Güneş, “Çocuklarda Okuma İlgisi ve Kitap Seçimi”, Çoluk Çocuk Dergisi, 36: 12-13, (2004).
- [11] A. S. Saracoğlu, N. Yenice, N. Karasakaloğlu, “Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerileri ile Okuma İlgisi ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki”, 04-05 Mayıs 2006 III. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale (2006).
- [12] A. S. Saracoğlu, “Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler”, Eğitim Araştırmaları Dergisi, s. 12, (2003).
- [13] F. Ö. Yaşar, “Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ve Okumaya Karşı Eğilimleri”, Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı, 4: 161-189, (2006).
- [14] M. Ayyıldız, Ü. Bozkurt, S. Canlı, “Okuma Kültürü Üzerine Bir Araştırma”, Millî Eğitim Dergisi, 169: 227-296, (2006).
- [15] A. Esgin, Ö. Karadağ, “Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı”, Popüler Bilim Dergisi, (2000).
- [16] N. Zengin, “Gençlerin Okuma Alışkanlıklarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma Hakkında”, Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı, 13: 131-151, (2003).